

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXVIII.

září-říjen 1986

Číslo 5

Z P R Á V A

o průběhu 13. sjezdu SVU v Bostonu ve dnech 18.-21. září 1986

Zahájení konference předcházela schůze výboru, který projednal návrh na udělení čestných a zakládajících členství.

Čestnými členy SVU byli navrženi:

1. **Václav Černý** — prof. Karlovy univerzity, historik a filozof žijící v Československu. Jeho pětidílné *Paměti* jsou nejzávažnějším memoárovým dílem naší doby v české literatuře. Třetí díl, zachycující německou okupaci, vyšel r. 1977 pod názvem *Pláč koruny české*. Ve čtvrtém díle vypráví o bouřlivých letech před Únorem, o tragické době poučkové, kdy byl uvězněn, o absurdních důvodech svého propuštění a o počátcích změn z konce padesátých a začátku šedesátých let.
2. **Sir Cecil Parrott** — in memoriam — byl kulturním atašé v Praze, v letech 1945-48 vyslancem v Anglii a Jugoslávii. V Lancastru založil Central European Institute, jehož byl profesorem. Přeložil Švejka do angličtiny a napsal dvě knihy s Haškovskou tematikou.
3. **Viktor Fischl (Avigdor Dagan)** — český básník a izraelský diplomat českého původu. Byl blízkým přítelem a spolupracovníkem Jana Masaryka. Napsal *Hovory s Janem Masarykem* a redigoval knihu *Jews in Czechoslovakia*.
4. **Jan Papánek** — byl čs. delegátem ve Spojených národech, dlouholetým pracovníkem AFCR a různých mezinárodních organizací bojujících za lidská práva. Za 1. svět. války byl činný v legionářském hnutí. Je posledním žijícím spolupracovníkem TGM.

Zakládajícími členy byli navrženi:

1. **Ing. Ladislav Krátký** — dlouholetý oblastní jednatel SVU v Los Angeles a zakladatel tamější odbočky.
2. **Marie Provazníková** — přes půl století jednatelka Sokola. Zasloužila se o českou školu na Manhattanu a osvětovou činnost vůbec.

3. **Edith Vogel-Garrettová** — odbornice v dějinách české hudby. Zasloužila se o propagaci české hudby.
4. **Vlasta Vlažná** — vede 30 let vysílání čsl. rozhlasu v Sydney, čímž se zasloužila o šíření naší osvěty mezi australskými krajaný.

Valné shromáždění

Valné shromáždění členů SVU bylo zahájeno 18. září 1986 ve 2 hod. odpoledne. Přítomní povstáním uctili památku 40 členů SVU, kteří za uplynulé sjezdové období zemřeli.

Prof. Nehněvajsa, předseda SVU, zhodnotil význam SVU jako organizace, která, na rozdíl od obvyklých profesionálních organizací, spojuje umělce i vědce nejrůznějších oborů ze všech konců světa. Většinu z nich spojuje taktéž společné národní cítění a společná rodná řeč.

Prof. Novacký, který sestavoval akademický program kongresu, podal zprávu o tom, jak se program připravoval.

Pak byla provedena volba čestných a zakládajících členů. Předložená kandidátka byla jednomyslně schválena všemi přítomnými.

Zpráva předsedy

Jako další vystoupil předseda **prof. Jiří Nehněvajsa**, který podal zprávu o činnosti SVU za uplynulé období 1984-86.

Úvodem poděkoval za pravidelnou účast na schůzích předsednictva bývalým předsedům, a to zejména **dr. Mládkovi**, **dr. Němcovi**, **dr. Rechcíglovi** a **prof. Pospíšilovi**. Taktéž poděkoval redaktorům všech SVU publikací za jejich obětavou a nevďěčnou činnost. Vě zkratce zhodnotil publikační činnost SVU a uvedl přehled změn, které v uplynulém období nastaly ve vydávání časopisů SVU.

Dále uvedl ve zkratce přehled činnosti místních skupin, zmínil se o obnově chicagské skupiny, založení skupiny v Mnichově a přípravách založení skupiny v Paříži. Současně vyjádřil naději, že v blízké době budou založeny skupiny v Holandsku, Izraeli a na Novém Zélandě. Dále se zmínil o úspěšném startu skupiny Junior ve Washingtonu a o založení několika zájmových skupin, např. sekce knihovnické, sekce o historii Čechů a Slováků v zahraničí, inž-

Zprávy SVU rediguje Libuše Zorinová. Adresa redakce: P.O. Box 274, Brandywine, MD 20613. Zprávy SVU (SVU News) - Date of issue: September-October 1986. Issued bimonthly. Vol. 28, No. 5. Publisher: Czechoslovak Society Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366. Tel.: (212) 479-0870. Annual subscription price: Members \$2.00; non-members \$6.00. Second class postage paid at Flushing, N.Y. Postmaster: Send address changes to ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366.

nýrské a pravděpodobně bohemistické sekce. Zhodnotil zásluhy Emily Purginy o uměleckou sekci SVU. Ve zkratce se zmínil o mezisjezdu v Thunu a o plánovaném založení Výzkumného ústavu SVU, jehož realizace je v předběžném stadiu vypracování základní dokumentace. Na poli publicistiky vyjádřil předseda díky tiskovému referentu **dr. Kabešovi**, který reprezentoval SVU na schůzích v americkém ministerstvu zahraničních věcí a jiných oficiálních místech, a taktéž se zúčastnil Sokolského sletu v Curychu jako náš reprezentant.

Prof. Nehněvajsa se dále zmínil o své cestě do Číny a Austrálie, kde navázal osobní kontakty s místními skupinami SVU, hlavně s **prof. Petrem Hrubým** v Perthu, **dr. Hemalou** v Melbourne a **dr. Jiřím Vlažným** v Sydney.

Dále referoval podrobně o úspěšných jednáních s Americkou národní nadací pro demokracii, vytvořenou pod dohledem amerického Kongresu k podpoře snah o posílení a šíření zásad demokratického pluralismu. V rámci uzavřené dohody připadne naší Společnosti určitá odpovědnost za správu příspěvků, schválených na dobu jednoho roku třem organizacím činným na poli československé kultury, tj. Československé dokumentační středisko nezávislé literatury v Hannoveru, Jan Palach Information and Research Trust v Londýně a Jan Hus Educational Foundation v Oxfordu. Společnost se rovněž zapojí do podpory vydavatelské činnosti na Západě a získá fondy k uskutečnění video-kazetového programu "Živé dějiny", v němž budou zachycena historická období českého a slovenského vývoje ve vzpomínkách pamětníků. Profesor Nehněvajsa poděkoval všem, kdo se na jednání s Nadací pro demokracii úspěšně podíleli a vyslovil naději, že tato spolupráce bude v budoucnu prohloubena.

Předseda uvítal též s uspokojením vydání nové doplněné brožury o vzniku a úkolech SVU, pořízené redakční komisí předsednictva s pomocí **Patricie Svobodové**, grafické odbornice z řad SVU Junior. Vkusně upravená brožura poslouží při naboru nových členů a k rychlé informaci sdělovacích prostředků.

Nakonec předseda zhodnotil finanční situaci Společnosti a svůj projev uzavřel naději: "Jestliže se nám podaří jako Společnosti mobilizovat více členů a více pracovní energie, budeme schopni skutečně zabezpečit zachování českých a slovenských kulturních, vědeckých a uměleckých tradic, a přispět k jejich růstu a k jejich zesvětování."

Zprávy ostatních členů předsednictva

Prof. Věra Bořkocová podala zprávu o činnosti SVU Junior. Věkovou hranicí je narození po roce 1950. Členové se zavázali, že budou podporovat podniky SVU, ale zároveň budou pořádat vlastní přednášky pro mládež.

Dr. Čestmír Ješina, místopředseda pro styk s místními skupinami, podal stručnou zprávu o činnosti místních skupin, v nichž jen doplnil a upřesnil

předsedův přehled činnosti. SVU má 18 skupin. Stěžoval si, že skupiny mnohdy odpovídají na jeho oběžníky či výzvy nedbale.

Dr. Vladimír Kabeš, místopředseda pro tiskové záležitosti, podal zprávu o své činnosti na poli propagace SVU a chválil spolupráci se sesterskými organizacemi. Tisková služba vydává průměrně jednu tiskovou zprávu za tři měsíce. Její adresář obsahuje 60 jmen sdělovacích prostředků.

Emil Purgina, místopředseda pro uměleckou činnost, hovořil s velkým optimismem o zájmu umělců o výtvarnou sekci. Taktéž se zmínil o pokusech získání stálé galerie v New Yorku. Mnozí členové projevíli zájem o vytvoření sekce filmové a hudební. Na tomto projektu se pracuje.

Prof. Ladislav Dolanský podal zprávu o své práci spojené s přípravou bostonského sjezdu.

Vystoupení ostatních členů

Dr. Jaroslav Krejčí z Lancasteru (Anglie), který vystupoval jako mluvčí evropských skupin SVU, vyzval členy SVU v USA, aby více jezdili do Evropy, což by jim pomohlo lépe pochopit specificky evropské problémy.

Prof. Zd. Hruban, zastupující obnovenou chicagskou odbočku, přednesl krátkou zprávu o její činnosti. Kromě přednášek uspořádali výstavu E. Synka a promítání "Ohrožené Evropy".

Zdenka Fischmannová, redaktorka SVU Bulletinu, poděkovala všem za příspěvky zaslané do Bulletinu a podala krátkou zprávu o činnosti skupiny v Los Angeles. Veselost v auditoriu vyvolala její poznámka, že losangelská odbočka nemá problémy s neplaticími členy. "My je nazýváme — friends."

Diskuse

Ivan Sviták blahopřál předsedovi k dalšímu zlepšení činnosti SVU za poslední dva roky, jež se projevilo, podle jeho mínění, též v "evropeizaci" Společnosti. Taktéž vyjádřil potěšení nad tím, že Společnost se snaží vystupovat jako mluvčí čl. národních zájmů.

Jaroslav Krejčí z Lancasteru nadhodil otázku, že členové Společnosti v Evropě a USA mají rozdílné názory na to, nač by se mělo klást důraz v činnosti SVU.

Miloš Kučera upozornil předsedu, že by se valné shromáždění mělo vyjádřit k projektu Výzkumného ústavu a udělit příštímu předsednictvu pravomoc v projektu pokračovat. Po kratší diskusi valné shromáždění odhlasovalo pokračování v započatém projektu.

Zpráva pokladníka

Josef Staša předložil valnému shromáždění stav rozpočtu k 15. září 1986. Kopie byly veřejně přístupné a každý člen si ji mohl vyzvednout. Po kratší debatě byla zpráva pokladníka schválena a odstoupjícímu předsednictvu a výboru bylo uděleno absolutorium.

Volby

Po udělení absolutoria předstoupil předseda nominační komise **prof. Leopold Pospíšil** a převzal slovo.

Barbara Podoski, která vykonávala funkci kurátora, seznámila valné shromáždění s průběhem voleb:

Navržená kandidátka, jak byla uveřejněna v č. 3 Zpráv, byla schválena naprostou většinou hlasů.

Prof. Pospíšil představil shromážděným nově zvolené předsednictvo a výbor. **Prof. Nehněvajsa** se opět ujal slova ve své funkci předsedy. Poděkoval odstoupjícímu předsednictvu a výboru za jejich předcházející obětavou práci a nastínil zhruba plány pro další činnost Společnosti.

SVU se pokusí zajistit finanční podporu pro zpracování čl. dějin, aby bylo zabráněno zkreslování čl. historie komunistickým režimem. Taktéž se pokusí uskutečnit návrh k vydání poštovních známek s čl. tematikou. Při této příležitosti předseda vzpomenu darů Jana Filípka Společnosti.

Jménem valného shromáždění byl odeslán blahopřejný telegram místní skupině SVU v Los Angeles, která oslavuje v těchto dnech své dvacetileté výročí.

Dr. Kabeš přečetl návrh rezoluce odeslané jménem 13. kongresu SVU National Endowment for Democracy.

Dr. Bouček předal kongresu pozdrav od Čsl. sdružení v Kanadě.

Umělecká výstava

První den kongresu byl ve znamení kultury. Po skončení valné hromady byla v Dodge Library otevřena výstava obrazů spojená s občerstvením. Organizace byla prvotřídní. Informační katalog se jmény vystavujících a s jejich osobními daty byl velmi pěkně vybaven.

Na zahájení promluvil hlavní organizátor výstavy, místopředseda pro umění a kulturu, malíř **Emil Purgina** z Ottawy a předseda **prof. Jiří Nehněvajsa**. Vystaveno bylo přes šedesát obrazů. Vystavovali následující umělci:

Delanoe Mirca — Kanada

Nar. 1932 na Jávě, Indonésie. Studia: Royal Academy of Arts, Haag, Holandsko.

Filko Stanislav — USA

Hulová Eliška — Itálie

Nar. 1911 v Československu. Studia: jazyky na University of Neuchatel, Švýcarsko.

Jeníček Jana — Kanada

Nar. 1941 v Praze. Studia: Pražská akademie umění, postgraduální studia v Raveně, Itálie.

Jirousek Luděk — USA

Nar. 1925 v Olomouci. Studia: Karlova univerzita.

Kotlář Jiří — Švýcarsko

Nar. 1932 v Praze. Studia: Architektura a umění na Karlově univerzitě. Získal cenu na Filmovém festivalu v Benátkách.

Kristofori Jan — Norsko

Nar. 1931 v Mukačevu. Studia: Umělecká akademie v Budapešti a v Praze. Obdržel *honoris causa* z italské Akademie a několik prvních cen v Německu, Itálii a USA.

Kyncl František — Západní Německo

Nar. 1934 v Pardubicích. Studia: Akademie umění v Praze a Německu.

Martis Zora — Kanada

Purgina Emil — Kanada

Nar. 1937 v Bratislavě. Studia: Univerzita v Bratislavě a Budapešti. Získal několik cen v Československu, Anglii, USA a Kanadě.

Smolík Ctirad — Kanada

Nar. 1925 v Praze. Studia: Umění a architektura v Praze. Cenu za ilustraci v r. 1968 a 1984.

Staller Dagmar Paula — Anglie

Nar. 1966 v Anglii. Studia: Loughborough University v Anglii.

Streibl Henry J. — Kanada

Nar. 1941 v Praze. Studia: pražská univerzita.

Svozilík Jaromír — Švédsko

Nar. 1951 v Prostějově. Studia: v Československu a na Grafické škole ve Falunu, Švédsko.

Tupý Evžen — USA

Whyte Sylva O. — Kanada

Zalman-Absolon Dagmar — USA

Nar. 1928 v Praze. Studia: Umění v Praze a New Yorku.

Zuman Radmila — USA

Nar. 1931 v Ostravě. Studia: Československo a USA.

Budínský Zdeněk — Holandsko

Nar. 1921 v Praze. Studia: Ukrajinská akademie výtvarných umění v Praze, Academia des Beaux Arts v Paříži. Mimo katalog, obraz došel den před sjezdem.

V osm hodin pokračoval kulturní program promítáním filmu "Honička",

natočeným ve Švýcarsku r. 1983 podle scénáře Jaroslava Vejvody. Film je o českých emigrantech ve Švýcarsku a řeší otázku asimilace. Získal řadu medailí a uznání. Přítomen byl J. Vejvoda, který program uvedl.

Za dopravu filmu "Honička" z Evropy vděčí účastníci kongresu obětavosti p. Jarmily Vogelové, která jej osobně provezla všemi hranicemi a bezpečně dopravila na místo určení.

Jako další byl předveden film "Zpráva o pohřbívání v Čechách". Jde o monolog známé české herečky Vlasty Chramostové, která nesmí doma vystupovat. Líčí scény ze života Boženy Němcové.

Na sjezdu byl taktéž promítán film "Ohrožená Evropa".

Výstava známek

V Dodge Library byla uspořádána výstava poštovních známek s čsl. tematikou ve spolupráci se Společností pro čsl. filatelii, která sjednocuje sběratele čsl. známek po celém světě a existuje již od roku 1939. Jejím předsedou je L. Vondra a místopředsdou náš člen **Henry Hahn**, který byl organizátorem výstavy.

Vystavovali:

Ernst Theimer (Rumson, NJ), Richard Major (Falls Church, VA), Henry Hahn (Fairfax, VA), Edwin W. Lehecka (Westfield, NJ), J. L. Klein (Wassennr, Holandsko), J. J. Janecka (Riverside, IL), D. Riccio (New York, NY), J. T. Carrigan (Fairfax Station, VA), Charles Chesloe (Willow Springs, IL), Mirko L. Vondra (Lancaster, PA), Karel Fischer (Toronto, Kanada), Jane Sterba (Chicago, IL).

* * *

V pátek 19. září byl zahájen vlastní akademický program. Všechny přednášky probíhaly v Ell Student Center. Moderní budova s prostornou halou, v níž probíhala registrace a kde byla pohodlná křesla pro setkání s kolegy během přestávek, vyhovovala svému účelu.

Na pořadu bylo dvanáct panelů: **Češi a Slováci v Americe, Lékařství, Hudba, Charta 77 a čsl. opozice, Agrární hnutí v Československu, Sociální vědy, Biologie, Geologie, Nezávislá literatura v Československu, Sovětizace východní Evropy, Cyrilo-Methodějské symposium a Čtení ukázek ze současné literatury.** Průměrný počet posluchačů v jednotlivých sekcích se pohyboval mezi 10 a 60. Snad nejvíce byly navštíveny přednášky sociologické a přednášky o Čechích a Slovácích v Americe, které uváděl dr. Rechcigl.

Velmi zajímavá a emocionální byla genealogická přednáška **J. H. Marvina** (University of Wisconsin) nazvaná "Znovuzrození české hrdosti pomocí genealogie". Pan Marvin nemluví česky a donedávna ani nevěděl, že má s Čechy něco společného. Náhodou narazil v rodinném archívu svých zemřelých pra-

rodičů na zmínky o jejich původu, což vyvolalo jeho zájem a zvědavost. Začal se pít po původu svého rodu, což ho zavedlo až do Albertic u Písku. A tak se z pana Marvina stal "Bohunk", jak říkají ve středoamerických státech Čechoameričanům. Rozdmýchal ve svém okolí zájem o genealogii, pomáhal lidem hledat a najít jejich kořeny, a pomohl znovuzrození mnohých Čechoameričanů, vzbudil jejich zájem o vlast jejich předků a zapomenutou hrdost k sounáležitosti s českým národem.

* * *

Novým a s velkým zájmem přijatým prvkem na sjezdu SVU byla diskuse **O Chartě 77 a československé opozici**, k níž klíčovým přínosem byla rozprava čtyř představitelů Charty, věnovaná SVU u příležitosti 13. sjezdu. Za předsednictví **prof. Mojmíra Povolného** přednesli další referáty **prof. Milan Fryščák** z New Yorku a **Vilém Prečan**, vedoucí Čs. dokumentárního střediska nezávislé literatury v Hannoveru. Vzhledem ke spolupráci, nedávno navázané mezi Střediskem a Společností, byla této části programu věnována značná pozornost. Účastníci diskuse, do níž zasáhli rovněž **prof. Ivan Sviták**, **dr. Čestmír Ješina**, ocenili zájem významných členů Charty 77 a dialog se Společností. Jejich příspěvek a výsledek bostonské diskuse na toto téma budou předmětem zvláštního zpracování a brzkého vydání pečí SVU.

* * *

Odpolední Čtení ze současné literatury bylo velmi dobře navštíveno. Za nemocného R. Šturma předsedal panelu **Josef Škvorecký**. Své básně četli **Bronislava Volková** a **Michael Flack**, který četl jak své české básně, tak jejich vlastní anglické překlady. V auditoriu bylo značné procento posluchačů, kteří nerozuměli česky.

* * *

Odpolední panel věnovaný **Sovětizaci východní Evropy** vyvolal velký zájem nejen svým tématem, ale i výběrem řečníků. **Dr. L. Pospíšil**, **Igor Nábělek**, **Ivan Sviták**, **Josef Škvorecký** a **Čestmír Ješina** byli zárukou zajímavého pořadu. Už samotný Ivan Sviták, který si za léta vysloužil přídomek "nepředvídatelný" (unpredictable) pro své samostatné názory, byl zárukou zajímavé debaty. I. Sviták přednáší česky, s notnou dávkou všech škál humoru, podtrženou hereckými pointami. Pro Svitáka neexistuje nudné téma: každé dovede příslušně okořenit a jeho přednášky jsou nejen poučením, ale i zábavou. Někomu občas zahýbe žlučí, ale to už jaksí patří k věci. Tady si trochu pohrál se slovíčky a nadhodil celou řadu definicí. např.: sovětizace = AIDS; specifická cesta k socialismu = finlandizace; Helsinské dohody = globální Mnichov.

Čestmír Ješina měl svou přednášku založenou na citátech z Churchilla, jimiž se snažil dokázat, že Churchill nikdy neměl v úmyslu odříznout Rudé armádě cestu do východní Evropy od jihu a teprve v dubnu 1945 si uvědomil

nebezpečí sovětizace východní Evropy, ale to už bylo pozdě zabránit tomu diplomatickou cestou a myšlenku použití vojenské moci si ani nepřipouštěl.

Zajímavé téma zabralo hodně času, takže na delší diskusi nezbylo. Z publika byl vyjádřen návrh a doporučení pro příští sjezdy, aby přednášky byly kratší a aby bylo více času věnováno diskusi.

* * *

Zlatým hřebem pátečního programu (a snad celého sjezdu) byl slavnostní večer, uspořádaný v **Isabella Stewart Garden Museum**. Jde o zámeček, postavený na přelomu století ve stylu benátského paláce. Budova má zasklené atrium o čtyřech poschodích, v jejichž galeriích jsou umístěny nádherné umělecké sbírky starých gobelínů, soch, obrazů a nábytku. Všechna tato nádhera, podtržená specifickou atmosférou, byla účastníkům večera přístupna. K tomu vyhrával Dvořákova kvarteta bostonský **Divertimento Quartet**, jehož významným členem je **prof. George Vogel**. Kromě toho vystoupil na večeru houslista **Joseph Yankele**.

Pohoštění bylo vynikající. Sestávalo z obložených chlebičků (což je v Americe ne zcela obvyklé) a mezi sladkostmi byl dokonce makovec. A pití, samozřejmě, co hrdlo ráčí.

* * *

Sobotní program sestával z třinácti panelů: **Češi a Slováci v Americe, Lékařství, Hudba a umění, Čsl.-polské vztahy, Literatura, Národnostní politika v socialistickém Československu, Jazykověda, Matematika, Seifertovo symposium, Geneze Československa, Filatelie, Sociální vědy a Knihovnictví**.

Opět velkou návštěvu měly sociologické přednášky, z nichž mnohé byly zaměřeny na nejnovější emigrační vlnu. Tak **Eva v. Reinwald** ze San Diega přednášela o adaptaci čsl. uprchlíků a před ní **Oto Ulč** uvedl výsledky svého průzkumu mezi nově přichozími.

* * *

Novým tématem, zavedeným na tomto sjezdu, byl pokus o dialog mezi polskými a českými vědci. Polskou stranu představoval **Piotr S. Wandycz** z Yale University. Představitel polské Solidarity se nedostavil. Českou stranu zastupoval **prof. Prečan** z Hannoveru. Zástupce Charty 77 se také nedostavil, jak se dalo předpokládat. Dr. Prečan však předal shromáždění pozdravy zástupce chartistů, s nímž mluvil telefonicky před svým odletem. Posluchači se dozvěděli zajímavou maličkost: polské vysílání Svobodné Evropy není na území Československa rušeno.

* * *

Na zasedání **Knihovnické sekce**, jíž předsedal **S. Kalkus** z Washingtonu, bylo přítomno osm lidí. Výbornou přednášku připravila **Zuzana Nagy**, vedoucí českého odd. Slovanské knihovny na Harvardově univerzitě. Velmi živým způsobem seznámila přítomné s historií, vývojem a obsahem sbírek čes. odd. Harvardské Slovanské knihovny, která obsahuje nejen četné práce J. A. Komenského, "Bibli kralickou", "Časopis Musea království českého", Čelakovského "Mudrosloví národu slovanského v příslovích" a Jungmannův "Česko-německý slovník", ale má bohatou sbírku klasiků české a slovenské literatury. Knihovna taktéž vlastní řadu titulů neoficiální literatury, českého "samizdatu", jehož některé exempláře byly vystaveny na výstavě vzácných knih, uspořádané v době kongresu v Dodge Library, jako doplněk k umělecké výstavě obrazů.

* * *

Polední diskusní panel, oddělující dopolední program od odpoledního a vyplňující prakticky celou polední přestávku, byl přes své nevýhodné časové umístění bohatě navštíven. Panelu předsedal **prof. Zdeněk Suda** z Pittsburghu a hlavními diskutujícími byli: **Jaroslav Bouček** z Ottawy, **Jiří Nehněvajsa** z Pittsburghu, **Ivan Sviták** z Kalifornie a **dr. Krejčí** z Evropy.

Hlavním tématem panelu byla otázka: "Co může Západ a čsl. intelektuálové na Západě dělat pro duchovní svobodu a nezávislost vědecké svobody v Československu". Každý z řečníků nadhodil jinou myšlenku.

Dr. Krejčí zastával názor, že čsl. intelektuálové na Západě mají být informatory pro lidi doma, ne propagandisty. Mají lidem nalít čisté víno, upozorňovat na nebezpečné tendence, kritizující technologii a životní prostředí, jako by to byl jediný problém. Ve světě je více a různých kultur, nejen naše. Teroristé nejsou jenom na Západě. Východ má své teroristy na špičkách společnosti, Západ na jejím dně. Máme informovat, ne kritizovat. Zdůrazňovat rozmanitost pohledu, a ne úzce osobní názory.

J. Bouček se zaměřil více na literaturu. Zmínil se o knize "Striptease Chicago" a Pelcově "... a bude hůř", a nadhodil otázku, zda jde o literaturu či pornografii. Dále se zabýval myšlenkou, že mladí lidé v Československu jsou v jisté nevýhodě, neboť neznají historii, v důsledku "komunikačních obtíží" směšují politiku se svobodou vyjadřování a upadají do stavu Švejkovské pasivity.

Prof. Nehněvajsa zdůraznil ve svém vystoupení, že jeho názory zde vyslovené jsou čistě jeho osobní a nevyjadřují stanovisko SVU. Mluvil o své cestě po Číně a hladu Číňanů po vědění, poznání. Srovnával čínskou situaci s českou a vyslovil názor, že povinností čsl. intelektuála na Západě je "uspokojit hlad po informaci, která je doma deformována". Zdůraznil nebezpečí názoru, že západní a sovětská politika je v základě stejná. "To není pravda. My na Západě máme vysoce morální společnost, my si vážíme mínění každého jednotlivce. Můžeme nesouhlasit, ale s míněním každého jednotlivce počítáme."

Zdůraznil význam knihy "Besieged Culture" a prohlásil, že máme povinnosti nejen k Československu, ale i k jiným zemím, které jsou ve stejné situaci.

I. Sviták předložil k diskusi své názory zformulované v jakési Desatero. Byl, jako vždy, ze všech řečníků nejradiálnějším a nejméně diplomatickým a proto také vyvolal u některých posluchačů emocionální reakce. Především prohlásil, že máme svrhnout se svých ramen břemeno Mnichova, Února a sebe sama, opustit mytologii národní fronty a prosazovat české (a slovenské) národní zájmy podle našich hledisek a ne podle Washingtonu. Máme uvažovat o projektu české (a slovenské) národní budoucnosti a nastinit politický program, což nemají chartisté. Jeho krédo: "Byli jsme před Sověty, budeme i po nich." Dále upozorňoval na krizi Charty 77, která, podle jeho názoru, upadá do reformismu. Zmínil se o generační propasti, ale upozornil, že je třeba vzít v úvahu, že jinak ji vidí dvacetiletý a jinak šedesátiletý. Ohradil se proti klíší že "pan spisovatel" je svědomím národa, a nazval spisovatele "manipulátory ideou, pracujícími pro trh". (Bylo to od něho velmi sebekritické, neboť mnozí ho považují také za spisovatele a ne jen filozofa či profesora.)

Na diskusi z auditoria nezbylo mnoho času. Jako jeden z prvních rozhořčeně vystoupil na obranu undergroundu Aleš Březina, redaktor kanadského *Nového domova*, a obvinil I. Svitáka z neznalosti psychologie undergroundu. Jiný diskutující naopak podpořil Svitáka svými osobními zkušenostmi. Jeden účastník prohlásil, že "ne všichni mladí lidé touží po konzumu".

Zdárně se vyvíjející diskusi bylo nutno ukončit pro nedostatek času.

* * *

Úspěšně proběhlo Seifertovo symposium, jemuž předsedal Miroslav Hanák z Texasu. George Gibian z Cornell University (Ithaca, N.Y.) vystoupil z proslovem na téma o problémech překladů Seiferta a překladů poezie vůbec. Michael Flack přednesl své anglické překlady některých Seifertových básní.

* * *

Do sobotního programu byl navíc zařazen další literární program: Čtení ze současné poezie. Předsedajícím byl Thomas Winner. Bylo čteno z knihy Jiřiny Fuchsové "Píseň o řece". Přehrány byly kazety s osobními nahrávkami básníků Ivana Jelínka, Michala Racka a Olgy Neveršilové. Osobně četla ze svých básní Bronislava Volková. Vystoupení Ivana Svitáka, který četl ze své básnické tvorby, bylo velice osvěžující.

* * *

Schůze nového předsednictva

V sobotu 20. září odpoledne se sešel ke krátké schůzi nově zvolený výbor SVU, který utvrdil ve funkci všechny dosavadní redaktory publikací SVU a

po krátké diskusi odhlasoval, že příští sjezd r. 1988 se bude konat ve Washingtonu a mezisjezd r. 1987 v Evropě.

Schůze se zúčastnil i **Peter Hart**, právní zástupce SVU, který informoval předsednictvo o své dosavadní práci na projektu Výzkumného ústavu a požádal o podrobnější instrukce týkající se stanov. Předsednictvo jmenovalo tříčlennou komisi v sestavě: Věra Bořkovcová, V. Kabeš a M. Rechčígl, která s P. Hartem vypracuje návrh stanov Výzkumného ústavu.

* * *

Sjezdový den byl ukončen slavnostním banketem, pořádaným v jídelně Ell Student Center.

Zdravici sjezdu přednesli **dr. Karel Weiss**, místopředseda pro výzkum na Northeastern University, a paní **Jarmila Vogelová**, předsedkyně Masarykova klubu v Bostonu. Jako hosté promluvili **Earl W. Foell**, šéfredaktor *The Christian Science Monitor* a **Felix Arroyo**, zástupce guvernéra státu Massachusetts. Dále promluvili předseda Společnosti prof. **Jiří Nehněvajsa** a organizátor sjezdu **dr. Ladislav Dolanský**.

Večer byl ukončen hudbou a tancem.

* * *

Na pořadu posledního dne zasedání, které skončilo v poledne v neděli 21. září, bylo ještě sedm panelů: **Dějiny vědy a techniky, Jazykověda, Ekonomika, Literatura, Čsl. menšiny, Folklor a Boj za čsl. demokracii**.

V důsledku toho, že mnozí účastníci se již rozjeli do svých domovů, nebyla účast zvláště hojná.

Panel věnovaný folklóru však přesto přilákal hodně posluchačů a proběhl úspěšně, i když předsedající **Svatava Jakobson-Pírková** z Texasu se nedostavila, čímž také její přednáška "O českých krajích a výšivkách na českých krajích v Texasu" odpadla.

Emma Jarošová z Toronta přednášela "O tradiční kráse českých krojů". Byla oblečena v blatském kroji, takže demonstrace byla názorná. Uspořádala i bohatou výstavku starožitných krojových částí — vyšívanou blatskou plenu, fěrtochy, čepečky, hedvábné šátky, pleny, stuhy i sukni "šerkovici", až oči nad její sbírkou přecházely. O výstavku i s ukázkou jejich tradičních národopisných fejtonů byl velký zájem. Přednášku vysoké úrovně doplnila barevnými diapozitivy "krojových oblastí Čech", takže některé posluchačky projevíly přání o knižní vydání přednášky s fotografiemi krojů. **Jarmila Vogelová** se ujala představení spisovatelky **Emmy Jarošové** v angličtině a pohotově předložila nezákladnější informace o její literární činnosti a krojích nutné pro několik posluchačů, kteří nerozuměli česky.

Přednášku o českých krojích tématicky doplňovala přednáška paní **Marie Laxové** z Belmontu o "Perníkových formách jako zrcadla historie a symbolismu". Paní **Laxová** roz. kněžna **Kolowratová** emigrovala s rodinou po

r. 1968. Přivezla si svou kolekci původních dřevěných perníkových forem, jejichž původ sahá až k r. 1700. Dnes pí. Laxová vyrábí a prodává přesné odlitky svých antikvárních forem buď ve formě sádrových reliéfů na zeď, které jsou přesnou replikou staročeských marcipánů nebo jako plastické plechy na pečení perníku, včetně předpisů. Překrásné ukázky těchto plastik byly vystaveny a nabídnuty ke koupi.

Její přednáška se zabývala vývojem tradice výroby perníku od Jana Lucemburského r. 1335, přes Rudolfa II. a Marii Terezií, až po r. 1948, kdy pí. Laxová byla svědkem toho, jak se nádherně vyřezávané starobylé perníkové formy hromadně pálily v době rušení soukromých pekáren.

Trochu odlišného druhu byla přednáška **Patricie Krafcíkové** na téma "Kdo byl Juraj Jánošík?". Zabývala se zde porovnáním legendy se skutečnými dokumenty a také svou zkušeností z dnešního Československa, kde byla její snaha představit Jánošíka jako bojovníka za svobodu cenzurována.

* * *

Závěrečné zhodnocení sjezdu

Na závěr jen několik hodnotících redakčních poznámek.

Naše Společnost musí vyjádřit své díky a uznání pořadatelům sjezdu za jejich obětavou a nezištnou práci po mnoho měsíců. Organizační výbor v sestavě: **Prof. Lad. Dolanský** (předseda), **dr. Luděk Jirousek**, **Karel Kalina**, **ing. Štefan Šurka** a **Jarmila Vogelová** vykonal obrovský kus práce. Je třeba vyzdvihnout nesmírnou obětavost předsedy L. Dolanského, který mnohdy dělal víc než bylo jeho povinností vyplývající z funkce. Tak třeba přesně a úpravně vypracoval abstrakty, které účastníci sjezdu obdrželi již při zápisu, sám osobně tisknul, tj. vlastními prsty vytukal na kompjúteru, zkorigoval a zredigoval a mnohdy i dopsal či napsal. Zvláštní uznání také patří **Jarmile Vogelové**, která byla duší celého kongresu, a v přípravném období po dlouhé měsíce snášela nekonečné schůze přípravného výboru ve svém domě. Její organizační schopnosti a výmluvnost přispěly velkou měrou ke zdaru celého podniku.

Taktéž je třeba vyslovit uznání všem členům, kteří pomáhali u registračního stolu a zvláště pí. **R. Bunžové**, která zde prodávala publikace SVU po celé tři dny, ačkoliv by byla jistě ráda navštívila některé přednášky.

Na tomto místě je třeba vyslovit politování nad tím, že žádný z českých a slovenských exilových knihkupců a vydavatelů neuznal za vhodné otevřít u příležitosti sjezdu prodejní stánek s exilovou literaturou. Vyvolalo to nespokojenost a kritiku se strany mnohých účastníků, kteří počítali s tím, že na sjezdu si opatří některé knihy, aniž by museli platit předražené poštovné. Tuto mezeru v organizaci se snažila na svou pěst vyplnit paní **Emma Jarošová**, autorka "Domu u dvou skotíků", která zde nabízela svou rozkošnou knížku s takovou vervou, že jí málokdo dokázal odolat. Taktéž **J. Vejvoda**

předložil veřejnosti svou "Honičku" u příležitosti promítání filmu. Ovšem jeho účast v prodeji byla víceméně pasivní.

A na závěr několik čísel: na kongresu bylo zaregistrováno 255 účastníků. Na pořadu bylo kolem 150 přednášek.

* * *

Z činnosti členů

Prof. Jan Valach, mistr ve hře na varhany, měl ve středu 27. srpna koncert v dómu sv. Štěpána ve Vídni s následujícím programem: Caesar Frank: Allegro non troppo (aus der Symphonie d-Moll, Orgelbearbeitung Jan Valach); Jan Levoslav Bella: Fantasie-Sonate; Jan Valach: Suita Valeriana; Henri Mulet: Tu es Petro.

Do programu svých koncertů zařazuje prof. Valach vždy též díla českých a slovenských hudebních skladatelů, čímž šíří české jméno v hudebním světě.

* * *

Josef Kalvoda, profesor historie a politických věd na Saint Joseph College, West Hartford, Connecticut, publikoval v poslední době několik zajímavých recenzí na knihy s čsl. tematikou. V *American Historical Review* (Dec. 1985) uveřejnil recenzi na knihu Condoleezza Rice "Sovětský svaz a čsl. armáda, 1948-1983" (The Soviet Union and the Czechoslovak Army, 1948-1983; Princeton University Press, 1984). V *Bohemian Band*, 27 (1986), uveřejnil recenzi na knihu Vladimíra Fice "Národní sjednocení v politickém systému Československa, 1930-1938. Příspěvek ke kritice českého buržoazního nacionalismu" (Academia, Praha, 1984). V *Nationalities Papers* (Spring 1985) uve-

řejnil recenzi knihy Stanislava J. Kirschbauma "Slovenská politika. Uvahy o slovenské historii" (Slovak Politics. Essays on Slovak History in Honour of Joseph M. Kirschbaum; Slovak Institute, Cleveland and Rome, 1983).

Ve sborníku *War and Society in East Central Europe* (Vol. XIX, 1985, str. 419-435) uveřejnil zajímavý článek o vzniku čsl. armády v letech 1914-18.

* * *

Ivo Ducháček, profesor na Graduate School and University Center of the City University of New York dokončil knihu o teritoriálním rozměru politických vztahů uvnitř státních hranic, mezi národy a napříč jejich hranicemi (*The Territorial Dimension of Politics Within, Among, and Across Nations*. 328 str., Westview, Colorado, 1986).

* * *

Jaroslav Němec, bývalý redaktor *Zpráv SVU*, uveřejnil v jednom ze svých posledních čísel *Zpráv SVU* (září-říjen 1984) úvahu Richarda Drtiny o mravnosti či nemravnosti českého jazyka, která sice vyvolala menší vlnu protestů a nepochopení, ale nevedla k otevřené diskusi na toto téma. V letošním červnovém čísle *Věstníku Čsl. národní rady americké* (č. 362) publikoval Jaroslav Němec

svou úvahu o češtině a její vulgarizaci: "Úvahy o panování naší královny: češtiny". Úvaha je natolik zajímavá a brilantně napsána, že ji přetiskly také *Americké listy* (25. července 1986) spolu s dopisem Karla Steinbacha, jímž na význam Němcovy úvahy upozorňuje. V dalších číslech pokračovaly *Americké listy* na toto téma sérií článků Jaroslava Dreslera ze zpravodajství Svobodné Evropy "Co s češtinou" (22. 8., 29. 8.).

* * *

Dr. ing. Jiří Breber byl jedním ze šesti amerických chemických inženýrů, kteří byli pozváni přednášet na Institutu pokročilých studií (Advanced Study Institute) v Pune, Indie. Dvoutýdenní kurs, specializovaný na teorii výměny tepla a konstrukci tepelných výměníků byl sponzorován ministerstvem vědy a techniky indické vlády a americkou vládní organizací Národní vědecký fond (National Science Foundation).

Dr. Breber předsedal sekci "Konstrukce tepelných výměníků" a přednesl čtyři přednášky z oboru kondenzace a kompjútrových programů pro výpočty výměníků. Během kursu byl promítán také jeho technický film o dvoufázovém toku. Po ukončení kursu přednášel dr. Breber ve výzkumných střediscích v Bombaji, Barodě a New Dehi.

Zájem o politicko-náboženské problémy přivedl dr. Brebera do mnoha míst severní Indie a do Nepálu.

Dr. Breber je vedoucím experimentálního výzkumu ve výzkumném ústavu výměny tepla (Heat Transfer

Research, Inc.) v Alhambře v Kalifornii a přednáší na Kalifornské státní univerzitě v Los Angeles. Je absolventem pardubické Vysoké školy chemicko-technologické (1961); postgraduální vzdělání získal na technice v Praze v letech 1965-68.

Z činnosti skupin

NEW YORK

Na závěr předprázdninové sezóny připravila skupina SVU přednášku Antonína Bartoše, bývalého poslance čsl. Národního shromáždění, majora čsl. zahraniční armády a velitele parašutistické skupiny Clay-Eva, na téma "Atentát na Heydricha". Bartoš mluvil o historii atentátu, jeho motivech, politicko-vojenském významu a hrdinech, kteří atentát provedli a zaplatili za to svými životy. Živá debata po přednášce potvrdila zájem o téma a podrobnosti celé akce.

Paní Anna Němečková, vdova po českém spisovateli a čestném členu SVU Zdeňku Němečkovi svědila a odevzdala knižně Yaleké univerzitě literární pozůstalost po svém zemřelém manželovi. Jsou v ní literární díla a odkazy velké historické ceny z období spisovatelova života v exilu. Pro literární historiky je to jistě lákavá příležitost významné materiály prostudovat a seznámit s nimi veřejnost.

HARTFORD-CONNECTICUT

Místní skupina SVU se usnesla na schůzi konané 28. srpna 1986 podporovat English Language Amendment (dodatek k americké ústavě).

který by uznal angličtinu jakožto jediný oficiální jazyk ve Spojených státech. Přislíšní členové amerického kongresu byli o tom uvědoměni. Etnické skupiny ve Spojených státech se za tento dodatek k americké ústavě postavily a je žádoucí, aby se stal její platnou součástí.

OTTAWA

V březnu uspořádala skupina přednášku **dr. Jiřího Kotase** na téma "Nejstarší architektura 9.-12. století na území současného Československa".

V dubnu byla přednáška **Jiřiny Bulgerové** o kanadském rodinném právu.

V květnu byl zvolen nový výbor v tomto sestavení: předsedkyně — **dr. Marie L. Neudorfl**. Členové: **Gabriela Bronec**, **Jiřina Bulger**, **dr. Jaroslav Bouček**, **Jaromír Smrčka**, **dr. Jan Čipera**.

MONTREAL

V dubnu uspořádala skupina představení nového divadla Koloseum z Toronto, jež uvedlo hru **Z. Svěráka** "Posel z Liptákova".

Skupina odeslala finanční příspěvek 150 dolarů na Fond Charty 77 do Stockholmu a příspěvek 100 dolarů na Prix Jan Palach do Paříže.

Sestava výboru pro rok 1986 je následující: předseda — **ing. J. Zajíc**, tajemník — **Richard Drtina**. Členové: **ing. V. Valášková**, **dr. J. Valenta**, **dr. V. Zeman**.

VÍDEŇ

4. dubna uspořádala skupina v Katolickém klubu přednášku **MUDr. Milana Kellera**, jejímž tématem byl

aktuální problém: "AIDS a lidské vztahy". **Dr. Keller** pracuje ve výzkumu této choroby a je toho názoru, že psychický stav člověka má podstatnou důležitost pro omezení této nemoci.

2. května promluvil **mag. František Matula** na téma "Nepostižitelnost Boha ve vědecko-technickém věku". **Matula** je evangelický teolog, jenž pracuje především s mladými lidmi. Jeho přednáška vyvolala živou diskusi.

KNIHOVNICKÁ SEKCE SVU

Na červencové schůzce vystoupil **Svato Schutzner**, knihovník z oddělení vzácných knih v Knihovně amerického Kongresu. Přinesl na ukázkou několik rukopisných knih, v nichž byly zmínky o Čechách nebo jejichž předpokládaný původ je z Čech. Seznámil přítomné s projektem, na němž pracuje: sestavení a publikace katalogu rukopisných knih, které se nacházejí v Knihovně amerického Kongresu. Pro velký zájem byla tomuto tématu věnována i srpnová schůzka.

3. září vystoupila **Katerina Avnet**, knihovnice v National Library of Medicine. Seznámila přítomné s prací své knihovny, která je největší a nejautoritativnější lékařskou knihovnou v USA. Zaměřila se hlavně na způsob výběru a objednávek lékařských knih ve slovanských jazycích.

Jubilea

Pavel Machotka, profesor na University of California v Santa Cruz, oslavil dne 21. srpna své padesáté narozeniny. Jeho otec Otakar Machotka opustil Československo se svou rodinou po Únoru 1948, a působil pak na různých univerzitách v USA jako profesor sociologie.

Pavel Machotka je klinickým psychologem. Studoval na University of Chicago a Harvard University, kde získal doktorát. Obdržel řadu stipendií: Ford Foundation Scholarship, Woodrow Wilson and Fulbright Fellowship. Uveřejnil řadu článků a vzájemném vztahu estetiky a psychologie, je spoluautorem několika knih (např. *Messages of the Body*, *Treatment of Families in Crisis*). Taktéž pracoval na přípravě psychologických testů, založených na umělecko-estetickém vnímání, o čemž referoval na posledním sjezdu SVU v Torontě.

* * *

7. srpna oslavil své pětadesáté narozeniny profesor a hudební skladatel **Karel Husa**. Narodil se a vystudoval v Praze. V r. 1969 obdržel Pulitzerovu cenu za Třetí smyčcový kvartet. Mnohé své práce zkomponoval na objednávku UNESCO, National Endowment for the Arts a New York Philharmonic. Více než 18 let je profesorem na Ithaca College, kde rovněž také zkomponoval několik kusů.

* * *

Ing. Ladislav Krátký, nyní na penzi v Laguna Hills v Kalifornii, oslavuje letos své pětadesátiny. Pochází ze Strakonice, kde se narodil 6. září 1901. Studoval na Vysoké škole obchodní v Praze, kde získal titul inženýra ekonomie. Jako ekonom pracoval v Československu v cukrovarnickém průmyslu. Od r. 1945 byl úředníkem ministerstva zahraničního obchodu. Po Únoru 1948 odešel do exilu. Byl nejprve v Anglii, kde pracoval a současně studoval na University of London, pak odjel s rodinou do Jižní Ameriky a odtud do USA. V Kalifornii pracoval jako průmyslový manažér.

Je jedním z prvních členů SVU v Kalifornii. Byl po několik let naším oblastním jednatelem, iniciátorem založení místní skupiny SVU v Los Angeles, jejím pokladníkem, předsedou a dosud je aktivním členem redakce *SVU Bulletin*, který skupina vydává.

V posledních letech píše a publikuje své paměti. V roce 1980 vydal: $C_{12}H_{22}O_{11}$ *Sacharosa*. Je to kus velmi zajímavé historie československého cukrovarnického průmyslu. V r. 1984 vydal knížečku o osmi kapitolách, která zachycuje události vážné, smutné i veselé, s patřičným dobovým koloritem. Její název: *Habeant sua fata*.

* * *

Malíř Zdeněk Budínský oslavil dne 18. července své pětadesáté narozeniny. (Podrobně jsme o něm psali v č. 5/1985.) U příležitosti sjezdu Českých rytířů řádu sv. Lazara Jeruzalémského v Anglii věnoval Z. Budínský Řádu portrét Jeho Eminence kardinála dr. Josefa Berana, který namaloval v r. 1967 v italském táboře Latina.

Ivo Moravčík, profesor ekonomie na University of Alberta, Edmonton, Kanada, oslavil dne 23. října své šedesáté narozeniny.

In memoriam

Dr. Miloš Vítek, dlouholetý člen SVU, skonal po delší nemoci v Montrealu 17. ledna 1986 ve věku 73 let. Při pohřebním obřadu se rozloučil se zesnulým za československé exilové organizace SVU, Sokol a Čs. sdružení v Montrealu ing. V. Zajíc.

Dr. Miloš Vítek pocházel z Brna-Králova Pole. Studoval práva na Masarykově univerzitě (doktorát r. 1938) a hospodářské vědy na univerzitě v Grenoblu a v Paříži. Na začátku války se účastnil odbojové činnosti a v zimě 1941 byl zatčen Gestapem. Byl poslán do koncentračního tábora v Mauthausenu a v r. 1942 do Dachau. Po válce se stal členem ústředního výboru Svazu osvobozených politických vězňů. Pracoval pak pro ministerstvo zahraničního obchodu. V r. 1950 odešel na Západ. (Byl jedním z pasažérů tří letadel, unesených čs. letci do Erdingu. Tuto proslulou událost M. V. popsal a je mj. zvěčněna v knize J. Pejškara "Poslední pocta", II. díl.) V r. 1951 přijel M. Vítek do Kanady a usadil se v Montrealu. Po těžších začátcích se uplatnil s výrobou televizních skříněk; podnik od něho po čase odkoupila společnost Sylvania. Dr. M. Vítek měl rád zvláště hudbu a literaturu. V posledních letech napsal řadu článků do mnoha exilových časopisů, hlavně do *Proměn a Kanadských listů* (např. o provedení českých oper v USA). V četných článcích zachytil také své vzpomínky a cenná svědectví ze svého věznění v koncentračních táborech. (Např. "The 186 Steps", v antologii *Inside the Nazi Concentration Camp World*; viz podrobný článek v *SVU Bulletin*, Vol. VII, No. 1, February 1986.)

Polská exilová vláda v Londýně udělila dr. M. Vítkovi Zlatý kříž z iniciativy bývalých polských politických vězňů, jimž dr. Vítek v Dachau pomohl. Byl také nositelem Čs. válečného kříže 1939 a Řádu za věrnost 1939-45.

Dr. Miloš Vítek byl také zakládajícím členem skupiny SVU v Montrealu, k jejíž kulturní činnosti po řadu let ochotně přispíval.

10. září t.r. tomu bude deset let, co zemřel přední odbojový a sokolský pracovník a velmi aktivní člen SVU Evžen Koepl. Narodil se r. 1904, po ukončení

studií na Karlově univerzitě vstoupil do služeb ministerstva zemědělství. Oddaný Sokol, stal se již před II. světovou válkou členem předsednictva ČOS. Za války byl nacisty po několik let vězněn a po válce se stal posledním jednatelem čs. svobodného Sokolstva. Po únoru 1948 byl znovu v ilegální práci a když mu hrozilo zatčení, uprchl do zahraničí. V USA pracoval ve výzkumném oddělení americké armády, pomáhal v místním Sokole a hodně pracoval pro SVU, zejména v členské komisi.

Připojujeme se k jeho rodině v této vzpomínce na vzorného Čecha, oddaného otce a věrného přítele.

2. února uplynul rok od smrti dr. Velen Fanderlíka. V městečku Trail v Britské Kolumbii, kde V. Fanderlík strávil posledních třicet let svého života, vzpomněli výročí smrti svého občana svérázným způsobem: otcové města rozhodli, že in memoriam jmenují V. Fanderlíka "Občanem roku 1985". Umělecky vypracovaný svitek (autorem byl Fanderlíkův kolega, profesor G. Bouchier) převzal jménem zesnulého jeho přítel prof. L. Mendora. Zprávu o ceremonii přinesl místní list *Trail News* z 15. června, který prohlásil, že na V. F. vzpomínají s vděčností stovky jeho bývalých žáků na středních školách v Trailu a v Castlegaru.

Dr. Velen Fanderlík byl profesorem na střední škole v Trailu. V zasedací síni městské radnice provedl monumentální nástěnné malby, zachycující historii města od r. 1895. Před odchodem do exilu v r. 1948 byl starostou čs. skautů. Skautingem se zabýval i v exilu. Během 2. světové války působil v justičním oddělení našich vojenských jednotek v Anglii.

R Ů Z N Ě

Stipendium Bílého domu

White House Fellowship přijímá přihlášky pro rok 1987-88 do 15. prosince 1986.

Stipendium umožňuje stipendistům pracovat jeden rok (září až srpen) v nejvyšších pozicích Federální vlády: jako zvláštní asistent předsedy vlády nebo člen prezidentské kanceláře. Kromě toho patří do výukového programu domácí i zahraniční služební cesty a časté důvěrné schůzky s veřejnými činiteli.

Hlavní kritérium je: schopnost vedení a organizace, intelektuální a profesionální schopnosti, a oddanost službě veřejnosti. Konkurs je přístupný všem občanům USA s výjimkou civilních zaměstnanců Federální vlády. Výběr je prováděn ze všech profesí a povolání.

V r. 1986 bylo vybráno jedenáct stipendistů z 585 přihlášených.

Přihlášky možno obdržet na adrese: President's Commission on White House Fellowships, 712 Jackson Place, N. W. Washinhton, D.C. 20503 (tel.: 202-395-4522).

* * *

American Research Institute hledá nově přichozí emigranty z Československa, kteří mají zkušenosti z práce v čl. výzkumu, projekci, hospodářském plánování a různých odvětvích průmyslu, pro přípravu recenzí a abstraktů v jejich oboru. Příspěvky jsou honorovány. Resumé zašlete na adresu: Delphic Assoc. Inc., 7700 Leesburg Pike, Suite 250, Falls Church, VA 22043.

* * *

Bat'a s háčkem i bez háčku

Devadesátiminutový televizní film natočili Vladimír Škutina s režisérem Jindřichem Bernardem v srpnu 1986 v Curychu a ve Svatém Mořici s panem Tomášem Baťou jako jeho portrét. Tomáš Baťa ml. vypráví o otci Tomáši Baťovi — zakladateli, o svých učednických létech, o tragédii roku 1932, kdy se s Tomášem Baťou st. zřítilo letadlo. Vypráví o Zlíně, a v čem tkví "batismus", t.j. fenomén, že všichni zaměstnanci podniků Baťa byli a jsou hrdí baťovci. Srovnává dnešní možnosti výroby bot s předválečnými a jasně a živě analyzuje současnou situaci ve světovém průmyslu a ekonomii. Tomáš Baťa se v rozhovoru nevyhýbá ani problematickým, záhadným a legendami obestřeným událostem.

Televizní film je doplněn archivními filmovými záběry z roku 1931 a 1932 s Tomášem Baťou st. a ze Zlína té doby, jakož i reportážemi z dnešních podniků Bata v Asii, Africe a Kanadě.

Českou verzi filmu na videokazetě všech systémů lze objednat buď prostřednictvím redakce časopisu *Reportér* nebo přímo: Bernard Produktion, Franzisbadenstrasse 4, D-8058 Erding, West Germany — Europe.

Hillsboro 1986

V sobotu 14. června se sjela "bramborová šlechta" (jak si čeští farmáři hrdě říkají) z širokého okolí do Hillsboro, Wisconsin, aby slavili svůj čtvrtý Český den. V obecním parku se sešlo kolem tisíce lidí, aby strávili příjemný den se známými i neznámými krajany při české kuchyni (mírně amerikanizované), výborném pečivu, hudbě, tanečních vystoupeních a lidových i populárních písních, a s napětím i nadšením vyslechli pana Koubu, který jim dobrou krajanskou češtinou pověděl pohádku o Popelce. Podle osobních a nákladních aut na parkovištích přijeli krajani nejen z celého Wisconsinu a Illinois, ale až z Nevady, Texasu a Kalifornie.

Velkou zásluhu na tomto oživení českého živlu až do pátého pokolení má pan Jerry Pech, který se do Hillsboro odstěhoval z Chicaga. Během čtyř let se dosáhlo pěkných výsledků nejen návštěvou Českého dne, ale i uznáním veřejnosti. Orientační tabule hrdě oznamují Hillsboro jako "The Czech Capital of Wisconsin" a v době, kdy se koná Český den, vlaje nad hlavní ulicí městečka červeno-modro-bílý nápis "Welcome Český den" i s háčky a čárkami. Místní politikové a kandidáti se dávají představit publiku a guvernér Wisconsinu prohlásil 14. červen za celostátní "Czech Day".

Český den se koná jednou ročně, ale dává pevné zaměření krajanskému životu po celý rok: nacvičování písní, organizace, příprava stánků atd. Lidé se sejdou a seznámí; dovíte se tam, že existuje i Český den ve Phillips, Wisconsin, a že v obci Yuba na Osmdesátce je česká hospoda a české muzeum. A pečivo z pekárny v Hillsboro se vyrovná tomu, pro které jezdíme do Cicera a Berwynu. Zastavte se tam, povede-li vás cesta kolem.

V. Chalupa

Film "Sklizeň beznaděje"

Soukromá filmová společnost v Kanadě dokončila minulého roku jednohodinový dokumentární film o hladomoru na Ukrajině v letech 1923-33. Film reprodukuje originální snímky z oné doby a nově objevené dokumenty a zachycuje metody, které vedly k smrti hladem asi patnácti miliónů lidí. Film "Sklizeň beznaděje" (Harvest of Despair) byl předveden 9. listopadu 1985 na mezinárodním festivalu v New Yorku, kterého se zúčastnilo 44 národů osmi sty třiceti sedmi filmy. Vyhrál zlatou medaili v kategorii dokumentárních filmů a trofej nejlepšího filmu pro televizní vysílání. Dostal potom řadu dalších mezinárodních cen. Byl ukazován televizními stanicemi v Evropě, Kanadě, Japonsku a Austrálii. Byl nabídnut všem třem velkým televizním soukromým stanicím v USA a — odmítnut. Jen dvě stanice — v Chicagu a Rochesteru — jej promítaly.

1. června byla ve Vídni zahájena čtyřdenní konference o střední Evropě, jako součást festivalu Wiener Festwochen. Ota Filip z Mnichova zde přednesl příspěvek na téma "Vysídlení sudetských Němců po druhé světové válce".

Západoněmecká televize uvedla ve svém publicistickém pořadu ZDF Magazin reportáž Vladimíra Škutiny a Jindřicha Bernarda o Češích v Jihoafrické republice.

Ve Vídni bylo založeno vydavatelství ALFA se specializací na gramofonové desky a kazety. Vyšla zde nahrávka Vladimíra Veita "Ve lví stopě", hudební kompozice na texty českých obrozeneckých básníků J. Nerudy, J. V. Sládka, Svat. Čecha, K. J. Erbena, K. H. Borovského a několik básní z novodobého exilu.

Taktéž vyšel záznam přednášky bývalého rakouského spolkového kancléře Kreiského ze dne 19. února 1986, přednesená k Čechům a Slovákům žijícím ve Vídni.

ALFA bude vydávat domácí i exilové autory čtoucí své divadelní hry, básně a povídky. Adresa: ALFA, Einwanggasse 17/2/3, 1-1140 Wien.

* * *

V Rotterdamu otevřel své "hudební hokynářství" FOSIL Jaroslav Hutka. Jako první vydal sérii deseti šestnáctiminutových kazet s nahrávkami svých koncertů v Praze v Baráčnické rychtě r. 1974.

Od 1. října se Jaroslav Hutka pokouší zavést pravidelnou scénu, každý pátek v 8 hodin v Café Kafka (Frankfurt, Gutlentstrasse 15, tel. 069-251145) vedle knihkupectví Dialog. (J. Hutka, W. Buytewetraat 52 B, 3024 BN Rotterdam, Holland.)

* * *

Ve Washingtonu byl 20. srpna dán znovu do provozu Willard Inter-Continental Hotel, na jehož renovaci se z velké části podílela architektonická firma našeho člena Vlastimila Koubka.

* * *

Divadlo Brett uvádí v říjnu světovou premiéru hry Jiřího Koláře "Chléb náš vezdejší" pod režii Niky Brettschneiderové, která bude taktéž hrát Klau-na v pantomimické předehře, již je rovněž Kolářova jednoaktovka "Jáma". Autor přislíbil účast na premiéře. Současně je ve foyeru divadla uspořádána výstava Kolářových reprodukcí.

Kolářova hra "Chléb náš vezdejší" se dá rozdělit na dvanáct částí a předehru, jež jakoby ve zhuštěné formě "prozrazuje" celý smysl a filozofii hry: každý žijeme ve vlastní cele pro sebe a sám sebou a z tohoto "osamění" nás — silou nezměrné přitažlivosti — láká ven, k lidem, do světa "vnějšku", buď naše touha po úspěchu, jehož hranice se často prolínají s hranicemi prostituce, či touha žít čestně, v pravdě, která je však riskantní. A v tomto sváru žijeme naše životy. Hra je zalidněna páry, které se ve svých dialozích snaží dobrat odpovědi na základní otázky po smyslu života, existence, podstaty a charakteru věcí a dějin a jejich vývoje.

* * *

Z nových knih

Jiří Hora založil ve Švýcarsku nakladatelství **CRAMERIUS**, které se bude specializovat na oddechovou literaturu, detektivky a humoristické romány. Jednou z prvních knih je humoristický román **Jaroslava Drábka** "Oženil jsem se s královnou".

(CRAMERIUS, Im Welschland 18, CH-8910 Affoltern am Albis, Swiss.)

* * *

V květnu vyšlo druhé zkrácené vydání **politických pamětí dr. L. K. Feierabenda** "Soumrak československé demokracie". První díl lze objednat v edici Rozmluvy: 18 Church Hill, Purley, Surrey CR2 3QN, England (cena \$ 10.50).

* * *

Při příležitosti Evropského kulturního fóra v Budapešti (léto 1985) byl vydán sborník statí pod názvem "A Besieged Culture", jehož úkolem je informovat světovou veřejnost o existenci paralelní kultury v Československu deset let po Helsinských dohodách. Mezi autory jsou: **Aragon, Böll, Havel, Järv, Kohout, Kundera, Miller, Roth, Sartre, Seifert, Škvorecký, Stoppard** a **Vaculík**. Ilustroval Jiří Kolář, cena \$ 10.00. Objednávky zasílejte na adresu: The Charta 77 Foundation, Box 50041, S-104 05 Stockholm, Sweden.

* * *

Předseda:

Jiří Nehněvajsa
1520 Ingomar Road
Pittsburgh, PA 15237

Generální tajemník:

Miloš K. Kučera
245 E 63rd St., Apt. 204
New York, N.Y. 10021

Pokladník:

Ladislav Dolanský
18 Oakdale Ave.,
Weston, MA 02193

Publikační referent:

Josef Škvorecký
487 Sackville Street
Toronto, Ont. M4X 1T6
Canada

Redakce ZPRÁV SVU:

Libuše Zorinová
P.O.Box 274
Brandywine, MD 20613

Korektury ZPRÁV SVU:

Emma Jarošová
21 Vaughan Rd., Apt. 1001
Toronto, M6G 2N2 Ont., Canada

Redakce PROMĚN:

Karel Hrubý
Thiersteinerrein 90
CH-4059 Basel, Switzerland

Redakce KOSMAS:

Zdeněk Suda
115 South Oakhill Road
Pittsburgh, PA 15238

Redakce SVU Bulletin:

Zdenka Fischmann
P. O. Box 134
Corona, CA 91720

Prodej a distribuce publikací:

Mrs. R. Bunžová
75-70 199th Street
Flushing, N.Y. 11366

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)
75-70 199th Street
Flushing, N.Y. 11366

Return postage guaranteed.
2nd class postage
paid at Flushing, N.Y.